

הנדון:

איך היה עם נורמלי מגיב על נאום ערפאת?

עם מעשונג

אבל ערפאת העם לא היה מסוגל להגיד זאת.

מדוע? במשך הזמן הובאו הרכה סיבות לכך. שאסור לוותר מראש על קלפים, שיש לשמור אותם למשאומתן. שאסור לגרום לפילוג בעם ובאירגון. ששום תמורה אינה מובטחת, אלא להיפך. כל אלה היו סיבות טובות. אך לא הן היו הסיבה העיקרית.

הסיבה העיקרית היתה פשוטה: העם הפלסטיני לא היה מוכן לכך מבחינה נפשית.

זה היה נראה לו ככניעה, בהשפלה.

העם הפלסטיני היה מוכה ומושפל. עם חלש ומושפל אינו עושה מחוות גדולות.

אנור אל-סאראת עשה את המחווה ההיסטורית שלו אחרי שהצבא המצרי חצה את התעלה והפתיע את העולם, את צה"ל ואת עצמו. לעם המצרי הוחזר כבודו, הוחזרה גאוותו, והוא היה מוכן למעשה הגדול. סאראת בא לירושלים ועשה שלום.

לפני שנה פרצה האינתיפאדה הגדולה. בשנה הזאת הפתיע העם הפלסטיני את העולם, את ישראל ואת עצמו. הוא החזיר לעצמו את כבודו, את גאוותו.

עכשיו עשה ערפאת את המעשה ההיסטורי שלו.

לדי האינתיפאדה, ילדי האבנים, ילדי הרגלים, לא החזירו לעם הפלסטיני רק את כבודו בלבד. הם גם איפשרו לו להיות מציאות.

עם מיואש ומתוסכל אינו יכול להיות מציאות. הוא חי בעולם אחר, עולם של זעם ותחושת אי-צדק.

מי כמונו יודע.

כאשר האינתיפאדה ניצחה, כאשר היא הוכיחה ששום מעשים של צבאנו הגדול והנחוש אינם מסוגלים לשים לה קץ, היא יכלה להגיע למסקנה מדינית מציאותית.

הנהגת האינתיפאדה, על דעת העם הסובל והנאי בק, פנתה פומבית ליאסר ערפאת ותבעה ממנו לנקוט יוזמת-שלום נועזת.

חיד השטותית שלו — איסור הופעתו של ערפאת בניו-יורק — גרמה לתבוסה אמריקאית וזכתה בביקורת קטלנית מבית. נכון, שזה מנע ממנו את האפשרות להתנגד למה שבא אחר-כך.

אבל זה לא חשוב. חשוב הוא שמעצבי המדיניות של ארצות-הברית החליטו שהם חייבים לשנות את מדיניותם.

וכאשר שהחליטו, היה ברור שקל יותר לבצע את השינוי מייד, בסוף ימיכהונתו של נשיא סופולרי, שאינו צריך עוד, "לעשות השבון" לאיש, תחת להעי מים זאת על נשיא חדש בראשית כהונתו.

ה קבע את העיתוי. אך מדוע זה ררוש לאמריקאים בכלל? לפני ארבע שנים אמר לי יאסר ערפאת: "האמריקאים לא ישנו את עמדתם למעננו, וגם לא למען חוסיון או מובארכ. הם ישנו אותה רק למען הרוסים".

מסתבר שהוא צדק.

הולך ומתגבש מיסטר עולמי חדש. שתי מעצמות-העל, שעודי דו עד כה מילחמות מקומיות כדי לרוג במים עכורים, החליטו שעכשיו זה לא כדאי להן עוד. הן רוצות לשתף פעולה זו עם זו, לצמצם את מירוף-החימוש ולעקר סיכסוכים מקומיים.

גם אצלנו.

ישראל רואים זאת כדאגה. עם משונג.

מדינת-ישראל קמה בשעת-יכושר עולמית נדירה, כאשר שתי

אם אנחנו עם משונג? למשקיף בן הווי, זה יכול להיראות כך.

המנהיג המוכר של העם הפלסטיני, האוייב שלנו מזה 100 שנה, גם כפורום הבינלאומי העליון והכריז בצורה חדרמשמיעת, בשם עמו, שהוא רוצה במשאומתן עם מדינת-ישראל להשגת שלום, אשר יכלול את ישראל והמדינה הפלסטינית שתקום לצידה.

איך היה עם נורמלי מגיב על הצהרה היסטורית זו?

ממשלתו היתה מתכנסת לישיבה רחופה. בתום הישיבה היתה הממשלה מפרסמת הודעה, המקדמת בכרכה את הצהרת יאסר ערפאת ומזמינה אותו לבוא לירושלים, לזינווה או לכל מקום אחר, כדי לפתוח באלתר במשאומתן.

היא היתה אומרת: חבל על כל יום נוסף של מילי-חמה. חבל על כל הרוג נוסף, על כל טיפה של דם. הבה נכריז מייד על שביתת-ינשק מוחלטת, ועל פתיחת המשאומתן לשלום.

יתכן שאתה ממשלה היתה מפקקת בכנותו של ערפאת. יתכן שהיתה חוששת שמא הוא מרמה, שמא הוא "עושה תר-גיל", שמא אין הוא מתכוון כלל למה שהוא אומר.

אם כן, מה היתה עושה? איך היתה מגיבה? ממשלה ספקנית בזאת היתה קוראת למשאומתן מייד על אחת כמה וכמה.

כי המשאומתן היה חושף את טיב הכוונות. משאומתן אינו עוסק במילים, בניסוחים, בהצהרות. משאומתן הוא על עניינים של מהות: על הגבול בין ישראל ופלסטין, על מעמד ירושלים, על סידורי-הביטחון, על פיתרון בעיית-הפליטים, על ריקמת היחסים בין המדינות.

אילו היה ערפאת, "מרמה", היתה התרמית מתגלה במהרה.

אילו היה קשוח במידה שאין עמרתו מתקבלת על הדעת, היתה הקשיחות מתגלה לעולם. העולם היה רואה שישראל ניגשה לעניין בכנות, וכי אויביה אינם חפצים באמת בשלום. ישראל לא היתה "מוותרת" בינתיים על כלום, ואהדת העולם היתה חוזרת אליה.

חשוב יותר: הציבור הישראלי עצמו היה רוכש מחדש את האמון בעצמו ובממשלתו.

אילו היו הניצנים בישראל, ראשי שתי המיסלגות הגדולות, מאמינים כי ערפאת אכן מרמה, הם היו עולים על דרך זו.

הם לא עשו זאת. הם אמרו "לא". "לא" שהידה סביב העולם. "לא" שהעיד על עצמו.

משקיף הזר, שהיה קורא את עיתוני-ישראל למחרת הני אוס של ערפאת, היה שם לב לתופעה נוספת, גם היא מוזרה בעיניו. כל עיתוני ישראל (מלבד אחד) נמנעו מלהקדיש את הכותרת הראשית בעמודיהם הראשונים למה שאמר ראש אש"ף.

כל העיתונים (מלבד אחד) הקדישו את הכותרת הראשית לתגובת ארצות-הברית על נאום ערפאת.

המשקיף הזר היה עלול לחשוב שגם זה קצת משונג.

היחסים בין ישראל וארצות-הברית חשובים מאוד. אמריקה מושיטה לישראל עזרה חיונית — כלכלית, צבאית, מדינית. זה חשוב — אבל רק מפני שישראל נתונה במצב של מילחמה, ועל כן היא זקוקה לסיוע מאסיבי זה.

ואילו היחסים בין ישראל והעולם הערבי בכלל, ועם העם הפלסטיני בפרט, המידם מוקד המילחמה. הסיכוי לשים קץ למילחמה הוא לאין שיעור יותר חשוב מאשר העמדות של וושינגטון.

ובכל זאת, כמעט כל עיתוני-ישראל נהגו כאילו השלום הוא עניין מישני, בעוד ששינוי בעמדת ארצות-הברית הוא עניין של חיים ומוות למדינת-ישראל.

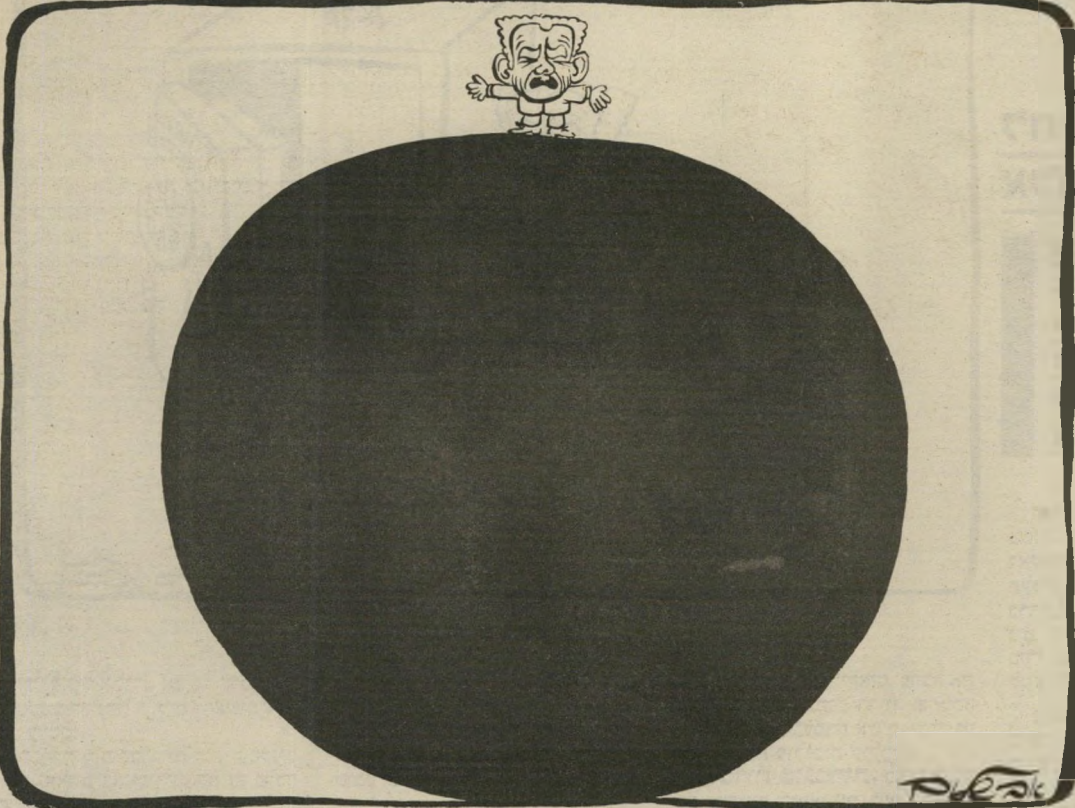
זהה באמת קצת משונג.

וויכוח האמיתי איננו על המילים. אם אמר ערפאת כך או אחרת. אם הכיר בישראל במפורש או במשתמע. אם גינה את כל הטרור או רק את חלקו.

העיתוי של המעשה האמריקאי לא היה תלוי במי-לים. אמנם, האמריקאים הקימו לפני שנים מיכשול של מילים, בתקווה שערפאת וחבריו לא יצליחו לקפוז מעל למיכשול זה.

עכשיו הם קפצו. אבל זה לא היה עוזר להם אלמלא רצו האמריקאים לפרק את המיכשול.

מדוע הם רצו לפרקו? מדוע עכשיו? לא בגלל השיגעונות של ג'ורג' שולץ. נכון, שולץ הוא כסיל מגודל, כושל ומכשיל. נכון, הפגנת-היר-

"הכדור במיגרש שלי? איזה כדור?"

ערפאת עצמו הומין קריאה זו. היא שינתה את פני אש"ף. כי גם הפטריוט הפלסטיני הקיצוני ביותר בגולה — אם אינו נוכל, נבל או סוכן זר — אינו יכול להיות יותר קיצוני מאשר הציבור של האינתיפאדה, הציבור המכיא יום-יום קורבנות עצוי מים כדם, בדמעות, ביסורים.

כאשר האינתיפאדה קראה ליוזמת-שלום, היא הכריעה את הכף למען ערפאת.

סוף-סוף ניתנה לערפאת-העם העוצמה הדרושה כדי לבצע את תוכניתו של ערפאת-האיש.

וצר עכשיו קונסנוס עולמי למען משאומתן בין ממש-לת-ישראל ואש"ף, למען שלום ישראלי-פלסטיני, למען דרי-קיום של מדינות ישראל ופלסטין זו לצד זו.

ארצות-הברית וברית-המעצמות רוצות בכך. הקהילה העולמית רוצה בכך, והצביעה ברוב מאסיבי, כמעט חסרת-קדים. כל ידידי ישראל כלולים ברוב עולמי זה. אש"ף רוצה בכך. העם הפלסטיני רוצה בכך. (המשך מעמוד 15)

מעצמות-העל שיתפו ביניהן פעולה במשך תקופה קצרצרה. זה היה כמו נס.

עכשיו מתחולל נס שני. שוב מוכנות וושינגטון ומוסקווה לשתף ביניהן פעולה. אולי זה זמני, אולי זה רק לשעה קלה. אך בשעה זו יכולה להתחולל המהפכה השנייה בתולדות המדינה.

המהפכה הראשונה היתה עצם קומה. המהפכה השנייה היא כינון השלום.

מי שחרד מפני זה, כאילו זו שואה, הוא באמת משונג.

יאסר ערפאת? מדוע הוא אמר עכשיו מה שסירב לומר כ" צורה כזאת במשך שנים? ערפאת איננו איש אחד. הוא עם.

ערפאת-האיש היה מוכן לומר כבר לפני 14 שנים מה שאמר עכשיו. מי שדיבר איתו מאז 1974, אם אישית ואם כאמצעות שליחיו, כמו סעיד תמאמי ועיצאם אל-סרטאווי, יודע שזו היתה דעתו של ערפאת לפחות מאז.